

Islamisk lag – sharia

Publicerad: 28 November 2011

De främsta källorna för islamisk lag eller islams regler (sharia) är fyra till antalet:

- Koranen
- autentisk sunna
- enhällighet
- analogi

Koranen och sunnan

Koranen och profeten Muhammeds (över honom vare Guds frid och välsignelser) sunna innehåller båda islams allmänna och detaljerade principer. Koranen, källan till sharialagarna, är Guds oskapade ord uppenbarade till profeten Muhammed. Sunnan är ett komplement till Koranen som klargör, tolkar och detaljerar dess övergripande koncept. Ordet "sunna" avser traditioner konstitutiva av vad Muhammed sade, gjorde och godkände under hans livstid.

I Human Rights in Islam sammanfattar Abul A'la Mawdūdi (1909–1979):

Koranen fastställde de övergripande principer som livet bör baseras på och Guds profet etablerade, i enlighet med dessa principer, en modell för ett islamiskt liv. Kombinationen av dessa båda element kallas för sharia. [1]Mawdudi, Abul A'la (1980) Human Rights in Islam, Storbritannien, s. 9.

Enhällighet och analogi i sharia

En sida ur Malik ibn Anas klassiska Muwaṭṭa' som berör islamisk lag.

När islamiskt lärde enas om en religiös dom i en fråga blir den bindande. I detta fall anses de lärde ha nått deras åsikt genom en enhällighet som är obestridlig (ijma' qat'i). Omvänt finns det också en tveksam enhällighet (ijma' thanni) som inte är bindande, eftersom det inte är säkert att alla lärde har kommit överens eller att några lärde inte har deltagit. Men även om lärde kan diskutera vissa frågor måste deras resonemang bygga på tydliga bevis från Koranen eller sunnan. [2]Eftersom vi har tagit upp frågan om enhällighet, som inte har något samband med konsensus, kan vi också kort nämna konsensus. Konsensus har av många hållits som ett kriterium – men inte det ... Fortsätt läsa

Nyligen uppkomna fall för vilka det inte finns utlåtande för i sharialagarna behandlas på två sätt:

- Disciplinerad analogi (qiyās)
- Kontrollerat allmänintresse (maslahah mursalah)

I det första fallet görs en analogi mellan en ny händelse och en likadan som det redan finns ett utlåtande för i sharialagarna. Är likheten tillräcklig tillämpas utlåtandet för den tidigare händelsen på den nya [3]Enligt en annan definition är analogi "den tilldelning av hukm (dom eller föreläg-

gande) för ett fall till ett annat, om vilket lagen är tyst, på grund av dess likhet med det fall för vilket ... Fortsätt läsa. Exempelvis är alkohol uttryckligen förbjudet i Koranen och sunnan. Droger (som kokain och heroin) var inte kända vid tidpunkten för uppenbarelsen men förbjuds med hjälp av analogi. Motiveringen för förbudet är deras berusande effekt (sukr) och den skada (darar rajih) de utgör för individen och samhället.

Olika former av skada

Inom sharia skiljer jurister mellan tre typer av skador:

- verklig skada
- sannolik skada
- osannolik skada

Verklig skada måste undvikas, osannolik skada kan tolereras och gällande sannolik skada är rekommendationen att undvika den. Att lägga fram hållbara analogier är dock ingen enkel uppgift. Detta är ett rigoröst arbete som utförs genom vetenskapen usūlul fiqh.

Allmänintresse

Ett allmänintresse är en vidare uppgift [4]Jag föredrar att lägga till begränsningen "kontrollerad" även om det kanske låter motsägelsefullt med termen maslaha mursalah, som bokstavligen översätts som "obegränsat intresse". Den ... Fortsätt läsa. Härigenom hanteras också händelser för vilka inga bevis uttrycks i Koranen eller sunnan. Det skiljer sig dock från analogi i en viktig aspekt. Ett allmänintresse är en händelse som inte lämpar sig för analogi då det inte finns identiska fall. Icke desto mindre måste juristen lämna ett utlåtande. Juristen kan här vända sig till de primära målen (maqāsid) inom sharia, studera dem, överväga slutsatserna och därpå fatta ett beslut som överensstämmer med målet i fråga, under förutsättning att inga verkliga eller sannolika skador följer.

Det är viktigt att klargöra vad som menas med allmänintresse i detta sammanhang. Ett allmänintresse (maslaha) är en fördel eller vinst som kan uppnås eller maximeras inom ramen för sharia. Ett nutida fall av allmänintresse är tillverkning och användning av teknik. Sharialagarna ger inte ett särskilt utlåtande i fråga om teknik, dess användning eller tillverkning. Men de primära målen inom sharia, härledda ur Koranen och sunnan, uppmuntrar kollektivt [5]Villkoret om "kollektivitet" är av vikt i detta sammanhang då ett allmänintresse som inte stöds av en enskild text måste godkännas av de texter som anses vara kollektiva. Imran Ahsan (2002) har ... Fortsätt läsa tillverkning och användning av nyttig teknik. Utlåtanden kan likväl ändras på grund av andra faktorer. Ett exempel är om en viss teknik kommer användas i onda syften då tekniken (t.ex. en detonator) i så fall förbjuds. I motsats till de beryktade machiavelliska normerna [6]Enligt den italienske filosofen och politikern Niccolò Machiavelli (1469–1527) måste en regering "göra allt" (s. 137) för att vara kvar vid makten, och gav därför ursprung till frasen ... Fortsätt läsa, helgar islam inte alla medel för att uppnå ädla ändamål.

Sharialagarnas omfattning

De lärde har klassificerat sharialagarna i fyra huvudkategorier:

- Tro (i'tiqād)
- Dyrkan (ibādāt)
- Transaktioner (mu'āmala)
- Moral (akhlāq)

Trosdomänen (i'tiqād) behandlar frågor om tron som trosartiklarna som omfattar tron på Gud, änglarna, skrifterna, budbärarna, den yttersta dagen och ödet. Här ingår även definitionen av sunna och avvisande av bid'ah, motsatsen till sunna.

Domänen för dyrkan (ibādāt) föreskriver deras former och uttalar sig om domarna och villkoren som gör dem giltiga.

Domänen för transaktioner (mu'āmala) berör principer och villkor som styr ekonomiska transaktioner. Här fastställs också de lagar som reglerar sociala, politiska och miljömässiga verksamheter.

Den sista domänens uppgift är att konstruera en effektiv moralisk matris som bygger på de kärnvärden som ligger till grund för sharialagarna.

Påbud och förbud i sharia

I islam härleder mänskligt beteende legitimitet ur en femgradig skala:

- Obligatorisk
- Rekommenderad
- Tillåten
- Ogillad
- Förbjuden

Att denna femgradiga skala – känd som ahkām taklīfiyah – är så tydlig beror på att lagarna som den bygger på också är tydliga. I själva verket särskiljer den islam från liberala system där gränsdragningarna mellan rätt och fel suddats ut av människans efterfrågan efter mer frihet. Prof. Huston Smith (1919-) lovordar:

Jämfört med andra religioner bokstaverar islam den livsstil som den kallar till genom tydliga förelägganden. Alla handlingar klassificeras på en glidande skala från förbjudet till likgiltigt (tillåtet) till obligatoriskt. Detta ger religionen en smak av bestämdhet som är ganska egen. Muslimer vet var de står. [7]Smith, Huston (2001) Islam: A Concise Introduction, s. 48.

Sharia genom historien

Tidens tand är stark nog att nöta ned berg, så hur är det då inte med mänskliga lagar som knappt genomlever sin egen generation? Islam är exceptionellt i detta [8]Nyskapande i religionen eller att införa former av dyrkan som inte profeten Muhammed eller islams primära mål godkänt. avseende,

eftersom den systematiskt förbjuder alla innovationer (i religionen) för att upprätthålla kontinuitet och äkthet. Detta skiljer islam från andra system notoriska för deras benägenhet mot utanförskap och desorientering [9]Ett allvarligt exempel på den nyckfulla naturen i system skapade av människor är avskaffandet och återinförandet av dödsstraffet. Expresident, Jimmy Carter, berättar att år 1972 "fastslog den ... Fortsätt läsa. Av denna och många andra anledningar har islams inflytande inte enbart riktats inåt. Enligt Will (1885–1981) och Ariel Durant (1898–1981) i *Lessons of History* har islam producerat:

Ledare, konstnärer, poeter, vetenskapsmän och filosofer erövrade och smyckade en stor del av den vite mannens värld från Bagdad till Cordova medan Västeuropa famlade sig fram genom den mörka medeltiden. [10]Will och Ariel (1968) *The Lessons of History*, Simon & Schuster, New York, s. 29.

De som inte känner till hur stor påverkan islam har haft kan förvånas av dess betydande bidrag till utvecklingen av offentlig och internationell rätt i Västvärlden. "Den påverkan islams och den arabiska civilisationens rättssystem har haft på Europa och dess uppvaknande tycks vara obestridligt" [11]Boisard, Marcel A. (1980) *On the Probable Influence of Islam on Western Public and International Law*. *International Journal of Middle East Studies*, Vol. 11, 4 nr, s. 430. skrev dr. Marcel A. Boisard (1939-) som utvecklar:

Det var framför allt med den höga etiska standarden som islamisk lag imponerade på det medeltida Väst och frammanade utvecklingen av ett mer förfinat juridiskt tänkande. Denna aspekt är utan tvekan den mest hållbara förtjänsten av muslimskt inflytande, vilket illustreras av rättsväsendet. Fram till korstågen bestod det rättsliga förfarandet i Väst av "Guds dom" av kokande vatten eller genom duell, eller genom "eldprov" då människor brändes med glödande järn eller kokande olja och, om de överlevde, förklarades icke skyldiga. I motsats till detta kan vi citera instruktionerna från Omar under det sjunde århundradet till den muslimske domaren: 'Döm endast på grundval av bevis, var vänlig mot de svaga så att de kan uttrycka sig fritt och utan rädsla, behandla parter på samma villkor genom att försöka förlika mellan dem.' [12]Ibid: s. 440.

Prof. Joseph Strayer (1904–1987) och prof. Hans Gatzke (1915–1987) medger i deras *Mainstream of Civilization* att:

Västvärlden inte skulle ha utvecklat en vetenskaplig tradition på egen hand så snabbt som den nu gjorde utan hjälp av muslimer, och kanske skulle traditionen inte ha utvecklats över huvud taget. [13]Se O'Brien, Peter (1999) *Islamic Civilization's Role in the Waning of the European Middle Ages*, *The Medieval History Journal*, 2, 387. Historikern S.P. Scott berättar rättfram och från en oväntad ... Fortsätt läsa

Källor:

Dr. Ash-Shehri, Abdullah S. *The Only Way Out*: www.islamhouse.com, 2014. Web. 7 apr 2014.

Muhammed Knut Bernström (2000), *Koranens budskap*. Simrishamn: Proprius

Fotnoter:[+]

Fotnoter:

↑1 Mawdudi, Abul A'la (1980) *Human Rights in Islam*, Storbritannien, s. 9.

↑2 Eftersom vi har tagit upp frågan om enhällighet, som inte har något samband med konsensus, kan vi också kort nämna konsensus. Konsensus har av många hållits som ett kriterium – men inte det enda sanningskriteriet. Den tyske sociologi-filosofen Jürgen Habermas (1929-) försökte tilldela sanningen en pragmatisk aspekt genom konsensus. Med andra ord kan konsensus utgöra ett starkt moraliskt och etiskt imperativ för medborgarna i ett givet samhälle. Tidiga muslimska lärde förbisåg inte denna fråga och har noga behandlat samförståndets imperativa status – även om den delvis skiljer sig från “enhälligt” på terminologiska grunder – och villkoren för dess giltighet (Se al-Ghazali, M (1997) *alMustasfa*, Al-Resalah Publishing House, s. 325–375).

↑3 Enligt en annan definition är analogi “den tilldelning av hukm (dom eller föreläggande) för ett fall till ett annat, om vilket lagen är tyst, på grund av dess likhet med det fall för vilket lagen har ålagt hukm eller på grund av en gemensam bakomliggande orsak (‘illah) mellan dem.” (Nyazī, Imran Ahsan (2002) *Theories of Islamic Law: The Methodology of Ijtihad*, The Other Press, s. 140).

↑4 Jag föredrar att lägga till begränsningen “kontrollerad” även om det kanske låter motsägelsefullt med termen *maslaha mursalah*, som bokstavligen översätts som “obegränsat intresse”. Den bokstavligen översättningen innebär att shariah alltid är redo att uppfylla alla intressen som individen har, vilket inte är fallet. Endast de berättigade intressena, med stöd från lagens primära mål, erkänns och blir därigenom mottaglig för rättsvetenskapliga resonemang.

↑5 Villkoret om “kollektivitet” är av vikt i detta sammanhang då ett allmänintresse som inte stöds av en enskild text måste godkännas av de texter som anses vara kollektiva. Imran Ahsan (2002) har behandlat detta ämne mer ingående i sin bok *Theories of Islamic Law: the Methodology of Ijtihad*.

↑6 Enligt den italienske filosofen och politikern Niccolò Machiavelli (1469–1527) måste en regering “göra allt” (s. 137) för att vara kvar vid makten, och gav därför ursprung till frasen “ändamålet helgar medlen”. (Machiavelli, Niccolò (1976) *The Prince*. Hackett Publishing # Company, s. 137, 247).

↑7 Smith, Huston (2001) *Islam: A Concise Introduction*, s. 48.

↑8 Nyskapande i religionen eller att införa former av dyrkan som inte profeten Muhammed eller islams primära mål godkänt.

↑9 Ett allvarligt exempel på den nyckfulla naturen i system skapade av människor är avskaffandet och återinförandet av dödsstraffet. Ex-president, Jimmy Carter, berättar att år 1972 “fastslog den Högsta domstolen att dödsstraffet, såsom det utövades, var grymt och osedvänligt och därför i strid med grundlagen.” Blott fyra år senare upphävde domstolen beslutet med sju röster mot två samtidigt som vissa begränsningar infördes, men dödsstraffet återinsattes.” (Carter, Jimmy (2005) *Values*, Simon & Schuster pocketböcker, New York, s. 81). Varför ska människors liv bli föremål för nycker och inkonsekvens?

↑10 Will och Ariel (1968) *The Lessons of History*, Simon & Schuster, New York, s. 29.

↑11 Boisard, Marcel A. (1980) On the Probable Influence of Islam on Western Public and International Law. *International Journal of Middle East Studies*, Vol. 11, 4 nr, s. 430.

↑12 Ibid: s. 440.

↑13 Se O'Brien, Peter (1999) Islamic Civilization's Role in the Waning of the European Middle Ages, *The Medieval History Journal*, 2, 387. Historikern S.P. Scott berättar rättframt och från en oväntad vinkel:

“Påverkan från arabiska genier kan skönjas i romaner av Boccaccio och Cervantes, i Voltaires filosofi, i Newtons Principia och i Shakespeares tragedier.” (Scott, SP (1904) *History of the Moorish Empire in Europe*, J. B. Lippincott Company, London, s. 14–15).